

Rendkívüli Újság

1939 MÁJUS 22.

Inscris sub. No. 14—1938, Trib. Arad.

ANUL X. — Nr. 18

Director: — Propr.:
MARKOVITS A. IVÁN

REDACTIA SI ADMINISTRATIA:
ARAD, STRADA ALEXANDRI 8.

Biclsége újabb ajándéka a hadfelszerelési alapra

Bucurestiből jelentik: Flonlor udvari marsall értesítette Călinescu miniszterelnököt, hogy Őfelsége katonai és polgári udvartartása egy újabb összeget, 257 ezer lejt uttatott el a hadseregfelszerelési alap részére. Az ország minden részéből szakadatlanul érkeznek az adományok. C. Argetoianu koronatanácsos, 50 ezer lejt ajánlott fel a hadseregfelszerelési alapra.

Elisabeta királyi hercegnő félmillió lejes adománya a nemzetvédelmi alapra

Bucurestiből jelentik: Călinescu Armand miniszterelnök a következő tartalmu levelet intézte Elisabeta királyi hercegnőhöz: „Királyi Fenség! Hálas köszönetet vettem 500 ezer lejes adományát a hadsereg felszerelési alap részére. Az a mélyszégyen, amely a királyi dinasztia tagjai részéről megnyilvánul, a nép-

A brüsszeli román kiállítás sikere

A brüsszeli román kiállítás sikere. Brüsszelből jelentik: Eugen Titeanu miniszter, a nemzeti propagandaügyi államtitkárság vezetőjének kezdeményezésére Brüsszelben román kiállítást rendeztek, amelyen rendkívül jelentős sikert ért el. A belga lapok lelkes cikkeiben számoltak be a román nép művészi megnyilvánulásairól. A „Le Soir” című lapban Dupierreux Richard, az ismert műkritikus számolt be arról a fontos szerepről, amelyet a hagyományos esztétikai érzék a román falusi életben be-

A Gibraltárt támadó ellenség fejje a kősziklának rohan

mondotta az angol vezérkar főnöke

GIBRALTÁR. — Wattson tábornok, angol vezérkari főnök beszédet mondott egy ünnepségen. Többek között kijelentette, hogy a gibraltári sziklákba vájt védművek elkészültek, a régi védelmi vonalat is teljesen helyre-

György angol király vasárnap beszéde mondott Kanada fővárosában

OTTAWA. — Kanada fővárosában, Ottawában tegnap avatták fel az angol király jelenlétében a háborúban elesett kanadaiak emlékére emelt emlékművet. Ez alkalommal György király beszédet mondott, melyben

ben az alattvalói szeretetet táplálja. Az Őn magánvagyonából eljuttatott adomány — miután tudvalevően Fenséged nem szerepel az állam civilistáján — a leghazafiasabb kötelességteljesítésnek számít. Hódolattal kérem Fenségedet, fogadja ismételt leghazafiasabb köszönetemet. Călinescu Armand miniszterelnök”.

A hivatalos jelentés szerint

Rendkívül barátságos légkörben folytak le Gafencu román és Markovics jugoszláv külügyminiszterek megbeszélései a dunai találkozón

Bucurestiből jelentik: Gafencu román külügyminiszter és Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter vasárnap délelőtt Turnuseverin mellett egy dunai gőzhajón találkoztak és hosszas megbeszélést folytattak. A megbeszélésekről hivatalos jelentést adtak ki, amely hangoztatja, hogy ezek a megbeszélések rendkívül barátságos légkörben folytak le és tisztára informatív jellegűek voltak.

Mussolini piemonti harcias beszédére a tömeg így kiáltozott:

Vigyél bennünket Duce!...
Készek vagyunk parancsodat teljesíteni!...
Hadd szólaljon meg az ágyuk!...
Vezess és követünk!...

RÓMA. — Mussolini olasz miniszterelnök, miután piemonti szemléjét befejezte és Rómába indult vissza, elindulása előtt még egy utolsó beszédet mondott sokezer főnyi közönség előtt.

Beszédében elsősorban a német-olasz katonai egyezményről szólt, amely egy százötvenmillió katonanemzetet egyesít egymással. A továbbiakban kijelentette, hogy amennyiben a békét nem lehet rendes úton biztosítani, akkor a két tengelyhatalom kész arra, hogy ha szükséges, rá fogják kényszeríteni a békét a többi nemzetekre.

A kijelentés nagy lelkesedést keltett a hallgatóság körében, melynek hatása alatt a fanatizált tömeg a következőket kiabálta Mussolini felé:

— VIGYÉL BENNÜNKET, DUCE!...

— HADD SZÓLALJONAK MEG AZ ÁGYUK!...

— KÉSZEK VAGYUNK PARANCSDAT TELJESÍTENI!...

— VEZESS ÉS KÖVETÜNK!...

Ezzel a hatalmas háborus tüntetéssel fejeződött be Mussolini beszéde.

Közvetlen tárgyalások előtérben Németország és Lengyelország között

Lipsky berlini nagykövet visszautazott állomáshelyére

RÓMA. — A „Messagero” varsói tudósítójának jelentése alapján közli, hogy a lengyel fővárosban nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Lipsky berlini nagykövet visszatért állomáshelyére. Politikai körök úgy tudják, hogy Lipsky a német kormánnyal folytatandó tárgyalások megindítására kapott utasítást kormányától. Ugyancsak politikai körök tudni vélik, hogy Moltke varsói német nagykövet, aki május 15-én tért vissza állomáshelyére, még nem került összehangoltatásban Beck lengyel külügyminiszterrel.

Maiskiszovjetkövet utban — Genébe

LONDON. — Maiski szovjet nagykövet szombaton este elhagyta Londont és a népszövetség ülésére Genébe utazott.

Gaida tábornok uralomra akar jutni

LONDON. — Prágából érkezett jelentés szerint Gaida tábornok a cseh fasiszták elnöke akciót indított uralomra jutása érdekében. Németország és Olaszország állítólag támogatja Gaida tábornok törekvését.

Ciano gróf és az olasz vezérkar főnöke Berlinbe érkeztek

Hétfőn kerül sor a német-olasz katonai egyezmény aláírására

BERLIN. — Ciano gróf olasz külügyminiszter és Periani tábornok olasz vezérkari főnök vasárnap délelőtt Berlinbe érkeztek. A feldiszigelt pályaudvaron a vendégeket Ribbentropp német külügyminiszter várta, de a fogadtatáson jelent volt a többi hivatalos személyiségen kívül a japán, jugoszláv, spanyol, magyar követek is. Az első megbeszélések negyedegyor kezdődtek. Hétfőn kerül ünnepélyes keretek között aláírásra a német-olasz katonai egyezmény,

**A Goldschmidt bank
nem tévedett!**

Emlékezetes lesz az 1939-es esztendő Arad részére

A szerencsés csillagzat alatt futó Goldschmidt-bank nem tévedett akkor, amikor ez év indulóján, a gazdasági válság sötét horizontján, kónok kitalálással hirdette, hogy az 1939-es esztendő szerencsés és boldog lesz sorsjegyvásárlói részére.

Szinte ösztönös érzékkel biztalt, ezek és ezekbe reménylő öntött, a nyílt és titkos vágyak tűzét szította: kitartani és nem csüggedni, fáradozatlanul a szerencse útját kell járni, mert ez évben a Sors szerencsés végzete sokat fog törleszteni Arad és a megyével szemben. Még csak a derekán sem vagyunk — ezen az egy vonalon — a bőség-szaru évének és máris megállapíthatjuk, hogy a Goldschmidt-bank nem tévedett. Teljes mértékben igazolta jóslását az a körülmény, hogy ez évben eddig a bank sorsjegypénzlára

a harmadik milliót fizeti ki. Tizenkét sorsjeggyel játszó ember részesült negyed-negyedmillió nyerevényekben, nem beszélve a többi sok százezres, vagy ennél kisebb, de a mai viszonyok között sokat jelentő nyerevényekről.

A májusi III-ik osztályú húzáson az egymillió nyerevény egy ismert aradi fiatal ügyvéd között, egy aradmegyei postafőnök, egy kiskereskedő és egy oradeai közejjző között eszlott meg. Egy-egy ilyen boldog esemény mögött sok érdekes és kedves dolog húzódik meg. Az aradi fiatal ügyvéd feleségének peidul

egy nappal előbb kisleánykaja született. Ismerjük el, hogy párját ritkító kégy a sorsból az, hogy a Szerencse láthatatlan keze az egy napos bölesöbe odarejté a manapság nem éppen könnyen mellőzhető hozományt is. Az ügyvéd-apa ugyanis

**A 16043. sz. sorsjegy
megtette kötelességét**

a már kifizetett negyedmilliót nyomban takarékbba helyezte az újszülött béli nevére.

Hogy a vidéki postafőnöknel jó helyre kopogott be a szerencse, azt felesleges mondanunk. De kedves dolog volt, amikor a Goldschmidt-bank „szerencsevezére” felhívta telefonon a „helybenülő” kliensét — és kíméletesen közölte az eseményt. A postafőnök a máskor közömbös „hallóval” nem elégedett meg, hanem többször is elismételtette a hívóval az „álmajenetet”. Nyomban utána drótvonal vizsgálatot kért, mert nem akart hinni a drótnak, vagy a füleinek. De a másik pillanatban egymásután csengetett rá kollegájára a vonalon fekvő többi kollegák, akik szinte megéreztek, hogy ehhez a telefonbeszélgetéshez valami kis közük nekik is van. Találón jegyezte meg egy telefonbeli, aki azt mondotta, hogy

húzás napján a Goldschmidt-bank minden telefonhívása szencziót jelent.

Egy postafőnök lelki beállítottsága azonos kb. a bankpénztároséval, aki mindig csak másoknak fizet, mindig csak másoknak közvetít örömhirt, és most végül reája került a sors. Elképzelhető tehát a direkt neki adresszált hír.

Hogy a kiskereskedő számára mit jelentett a negyedmillió nyerevény, ezt nem kell érthetővé tennünk, ez a „kiskereskedői” fogalomban benne van. De az oradeai közejjzőnek sem okozott szomorúságot a nyerevény.

Egyszóval: a 16043 számú sorsjegy — a Goldschmidt-bank sorsjegyalományából — megtette a kötelességét.

Csak tovább... Még sokan vagyunk, akik bízunk, hiszünk és remélünk.

Kik kaphatnak munkát?

Az aradi állami munkaközvetítő hivataltól nyert értesülés alapján közöljük, hogy a következő állások tölthetők be: 2 mindenes szakácsnő, 20 háztartási alkalmazott, 1 gép köcsi szerelő, 2 kefekötő segéd. Jelenkezni a Horia ucca 2 szám alatti hivatalban lehet.

A közeimultban az Omescu patika mellett megnyílt MEDREA-féle NŐI DIVAT-ARUHÁZBA megérkeztek a legújabb divat követelményeinek megfelelő anyagok minden színben, mintában és minőségben, úgy hogy a hölgyközönség a legkomplettabb raktárt találja és rendkívül szolid árban.

Kertészek vizsgája Aradon

ARAD. — Hétfőn reggel kezdődik a kertészek vizsgája Aradon. A vizsgadíjak befizetése reggel 7 órakor eszközölhető már a Mezőgazdasági Kamarában. A vizsgázók olyan sorrendben kerülnek a bizottság elé, mint a befizetések sorrendje.

Kovintyity főesperes felgyógyult betegségeből

Az aradi társadalomban általános tiszteletnek örvendő Kovintyity Uros görög keleti szerb főesperes hosszabb ideig betegeskedett. A fő esperes hívei, barátai és tisztelői hogy Kovintyity Uros felgyógyul bizonyára örömmel veszik a hírt, s ismét megkezdte hivatali tevékenységét.

A német követ Bonnet külügyminiszternél

PARIS. — Waleczek gróf német követ, aki a napokban foglalta el újból állását, tegnap Bonnet külügyminiszternél jelent meg. Beavatót helyen úgy tudják, hogy csupán udvariassági látogatásról volt szó, annak ellenére, hogy a találkozás egy órán át tartott.

Borzalmas felhőszakadás Mexicóban

MEXICO. — Borzalmas felhőszakadás zúdult tegnapelőtt Mexico külvárosára. A víztömeg olyan hatalmas erővel folyt, hogy házakat málasztott össze. 500 ház omlott össze. A hajléktalanok száma 2000. Ötven halottja és kétszáz sebesültje van a felhőszakadásnak.

URANIA
PREMIERMOZGÓ
Telefon: 12-32
Minden idők legszebb filmje
„Fiuk városa”
Spencer Tracy, Mickey Rooney d. u. 3-kor mérsk. 5, 7.15, 9.30

Sok italmérési és trafik-engedélyt vontak be Aradon

Az utóbbi napokban kellemetlen meglepetés ért sok aradi italmérőt és trafikost. A pénzügyi közegek megjelentek az italmérőknél s közölték velük, hogy engedélyüket bevonják. A meglévő készletek kiárusítására június 1-ig kaptak haladékot ezek az emberek, akiket egzisztenciájuktól fosztott meg a rendelkezés végrehajtása.

Ugyancsak bevonták számos trafikos engedélyt, sőt egyes fűszerüzletekben, — ahol eddig dohány-neműeket árultak — már nem lehet cigarettát és dohányt kapni. Illetékes helyen közölték, hogy a

rendelkezés végrehajtására a kevés fogyasztás adott okot.

Nem érdektelen, hogy a monopol vezérigazgatóság legutóbb utasította közegeit, hogy a fogyasztás csökkenése miatt kövessenek el minden lehető, hogy ismét a régi nivóra emelkedjék a fogyasztás. A sok italmérési és traffikengedély bevonása nemcsak adózási szempontból jelent érzékeny kárt, hanem a monopol és a városi adópénztárt is károsodás éri.

Különben a vendéglősök szindikátusa Bucurestiben, a legfelsőbb köröknél járt el az italmérőket érte sérelem orvoslása ügyében.

Várna környékén méteres magasságban hemzsegnek a sáskák

Ugyanakkor ezer és ezer golya lepte el a községeket

SZÓFIA. — Várna körül sáskaraj lepte el a földeket. A sáskák több méter magasságban hemzsegnek egymáson, annyira, hogy a vasuti forgalmat akadályozzák. A

földművelésügyi miniszter a helyszínre utazott.

Érdekes, hogy mindenholnan ezer és ezer golya jelent meg a környéken és ezek pusztítják igen nagy mértékben a sáskákat.

Minden dicsérő jelző képtelen érzékeltetni a „Fiuk városa” című film grandiozus voltát. Az álmódózik ilyennek látják a világot. Magára vessen az, aki elmulasztja megtekinteni.
B. Sflaw

A zsidók tüntető felvonulása Jeruzsálem főuccáin az angol javaslat ellen

JERUZSÁLEM. — A zsidók vasárnap nagy tüntető felvonulást rendeztek a fővárosban. Több ezer zsidó diák és más személyek az angol javaslatok elleni tiltakozásképpen végigvonultak Jeruzsálem főuccáin. A tüntetés minden incidens nélkül zajlott le. Összeütközésre nem került sor.

A palesztinai zsidó nem-

zeti tanács a zsidó népnek azt a tanácsot adta, hogy kerüljön minden incidenst, viszont passzív ellenállást tanúsítson az angol kormány javaslatával szemben.

LONDON. — Az angliai zsidóság vezetősége arról értesítette a kormányt, hogy a palesztinai javaslatokat elfogadhatatlanoknak tartja és kéri annak megváltoztatását.

A kisebb államok nyíltan Németország ellen fordulnak

BERLIN. — A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz tegnap megjelent közleményét a következőképpen fejezi be:

— Németország figyel és arra az eredményre vár, amelyet a Németország bekezdésére irányuló mozgalom a kis hatalmaknál elér. De már eleve kijelentjük, hogy nem maradhat következmények nélkül az a tény, hogy kisebb államok nyíltan Németország ellen fordulnak. Ha Németország tényekkel kerül szembe, akkor a német kormány bíraskodni fog. Németország akkor büntető bírósággá válik, amely ítéletet hoz és az ítéletet végre is hajtja. Reméljük azonban, hogy Európában az ész-

a megértés szavára fog hallgatni és Európa el fogja kezdeni azt a végzetet, amelynél súlyosabbat Európa még nem szenvedett el. Németország mindent megtesz, hogy feltartóztassa e végzetnek a bekövetkezését.

Speciális baby
gyermekruha, gyermekkoszi, retikül, koffer, kesztyű
BRENNER
kötöttáruházában, ARAD, a színházzal szemben

Legjobb hashajtó szer a Földes-féle SOLVO pirula.

Mecsér András, a magyarországi antiszemilavezér nagyanyja zsidó volt

NAGYVÁRAD. — Pár hónap óta izgalmas hajszá folyik a magyarországi anyakönyvi hivatalokban örök álmukat pihenő nagyszülők származási iratainak beszerzése körül. Az Imrédy-eset óta ugyanis a leghálásabb harci eszköz politikai ellenfél leterítésére, ha kiderítik, hogy valami hiba van a nagypapa, vagy nagymama származása körül. Poros akták kerülnek felszínre, amelyekből a való igazság kiderül.

Egy váradi előkelőséghez érkezett budapesti levélből érdekes pikantériát tudunk meg. Még pedig azt, hogy a leghangosabb, egyben legügyesebb szülőjobboldali politikai karrierjét hogyan törte derékban ketté a boldogult nagymama titka. Mecsér Andrásról van szó. Az egykori délceg katonatisztról, az „egykező”-rendnek apostoláról, akinél mohóbban még a leghevesebb antiszemiták sem falták a zsidót. Nos hát, a most folyó képviselőválasztásoknál Mecsér is jelöltetni akarta magát. Igen ám, de az élelmes politikai ellefelek is résen voltak és nem kis meglepetésre előkerült az akta, amely igazolta, hogy a Mecsér-nagymamát nem tartották a keresztvív alá. Ellenkezőleg, az akta egyik rabbinátus polcán porosodott. Ez az akta jutott el aztán a jelölések során Teleky Pál miniszterelnökhöz. És mikor Mecsér ur jelentkezett a mandátumért, ezt

FLORA volt
Jég-gyár üzemben

RENDELÉSEK:

TELEFON: 11-41
Biv. Reg. Ferdinand 33

A német „Kondor” légi hadosztály visszatért Németországba

Burgosból jelentik: Franco tábornok tegnap Ceutába utazott, hogy elbucuzzék a német Kondor légi hadosztálytól, mely Franco oldalán harcolt és amely most visszaért Németországba.

A legolcsóbb temetkezési vállalat

FRATII K L U G

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 37 Nagy választék, elsőrendű saját készítményű koporsókban és szemfedőkben.

Egy aradi gyáros harca elvált feleségével és annak rokonságával

Egy rosszul sikerült házasság utóhullámai

ARAD. — Társasági körökben élénk feltűnést keltett a köznapokban újra kibombant harc, mely egy kereskedelmi és társadalmi körben egyaránt jól ismert, üzemi természeténél fogva telken működő gyár tulajdonosa és annak néhány nappal ezelőtt elvált felesége, illetőleg nagynénje között — felfokozódott erővel — és amely csatában a gyengébb nem harcmódora a legári bíróságok kereteit átívelve a radikálisabb és a valóban reális esetekben célratörőbbnek látszó büntető eljárások területére tolta át a küzdelmet.

A mostan megindult akciók azonban előzményei is vannak. Hét évvel ezelőtt fordta össze tégláit a háztűz hely felépítéséhez az egyébként is jószituált gyáros, amelyhez felesége részéről 10.000 lei készpénz és kompt három szoba butorzata volt ígérve. A megállapodott 10.000 leiből azonban — férj szerint — mindössze 130.000 lett időközben, a befejezésből is hiányzott a komplett fogalom, úgyhogy ténylegesen kézhez vett készpénz hozomány erre ment rá. A feleség részéről viszont azt állítják, hogy 450 ezer lejtel járult a házasság közös terheikhez. Mindez társasági kisebbik baj volt és nemmiestre sem olyan, hogy a férj részéről táplált szorongalom csökkent volna, ahogy éppenséggel a boldogok indult házasság alapjait megerősítette volna meg. A férj szerint azonban a házasság felbontása után közvetlenül kiderült, hogy a feleség fizikai és idegállapota renoválásra szorult és a férj — jóval erősebben felül költött, hogy orvosok, tanárok és szanatóriumiok segítségével a nyugodt és boldog házasság feltételeit biztosítsa, mindaddig, amíg az életközösséget zavaró körülmények nem álltak be. Ennek eredményeképpen bevezetkezett a válás, melyet bíróság ki is mondott és ezzel az ügy családi vonatkozása le is zárult volna, a férj veszteségszámláján — állítása szerint — mintegy 800 ezer lei deficit mutatkozott, a feleség pedig a feleség... fellékvágányon még egynéhány kisebb-nagyobb per is megindult percek, melyekre természetesen csak ilyen körülmények, helyesebben ilyen körülmények után kerülhetett csak rá.

Tul azonban a családi vonatkozású válóperen és az ezzel összefüggő anyagi kérdéseken, még más kapcsolódó is volt a gyáros és felesége nagynénje között. A gyártelep egy sokholdas telken fekszik, mely telek egy részének a tulajdonosa a feleség — nagynénje volt. Egyen telken a gyáros üzemi területet is emelt. A házassági kötelékek likvidálása után, sőt azt megelőzően is tárgyalások folytak a gyáros feleségének rokonai környezetével, hogy társas viszonyba lépve folytatják az üzemet, melyhez a volt rokonság jelentős tőkével támaszkodhat. A rokonság állítása szerint az a társulás tényle-

gesen létezett, részben a közös telek alapján, részben készpénzhozzájárulás folytán, részben pedig más körülmények igazolása szerint és ezekre a körülményekre hivatkozva, dr. Kele Gyula ügyvéd után feljelentés futott be az igazságügyi hatóságokhoz a rokonság részéről a gyáros ellen, melyben a társas helyzetből eredő jogaiknak érvényesítését kérik, az önkéntesítés megállapítása érdekében pedig az üzemi, illetőleg a gyár kereskedelmi könyveit kéri lefoglalni. A kérelemnek a bíróság eleget is tett.

Ugyanakkor a gyáros — exférj, illetőleg ügyvédje dr. Ciumpila a leghatározottabban cáfolják a feljelentésben foglaltakat. A gyáros kijelentése szerint szó sincsen semmiféle társas viszonyról, az üzemi egyedüli tulajdonosa ő maga. Folytak ugyan tárgyalások egy társas viszony létrehozására, sőt erre terveket is dolgozott ki, de a tárgyalások sikertelenül fejeződtek be és egyáltalában nem ment foganatba a terv.

Az illetékes hatóság által éppen mára kitűzött tárgyalás fog érdemben dönteni arról, hogy a feljelentésben foglaltak — milyen alappal bírnak és hogy egy rosszul sikerült házasság utóhullámai törték át a gátat, vagy egy rosszul indult gazdasági együttműködés feneklett-e meg és kinek a hibájából.

A háromlábú kutya küzdelme az életéért

Az ucca népe könnyen kapható az ingyen látványosságra. Ilyesmiben bőven van része — amióta megjelent az ebzárlati rendelkezés. Nem érdeklélen feljegyeznünk az alábbi esetet:

A közelmúlt napokban megjelentek a kutyapecérek a Nicu Filipescu és Russu Șirianu uccák környékén. Két kerékpáros rendőr is velük volt. Mitegy kétszáz főnyi ingyenes nézőközönség előtt folyt le az izgalmas látványosság, melynek eredményeként egy dakszlinak és egy korecs kutyának sikerült a sintergyűrűből kiszabadulni. A tömeg ordított, üvöltött s a csendrelelet és a józless ellen vétett. Természetesen akadnak kutyaártiak is, akik felháborodtak azon, hogy a pecérek kerékpáron üldözik a kis jószágokat.

Mikor már a jelenvolt közönség azt hitte, hogy a pecérek véget vetnek a napi programnak, feltűnt a látványon egy szép, nagy kutya. Uccu, a pecérek utána. A szerencsétlen állat, (mely különben fajkutyája volt), futott, ahogyan csak bírta, a nyelve kilógott; szinte már-már összerogyott.

Az egyik pecér kerékpáron üldözte a kutyát, amely egy ház nyitvágyott kapuján beszaladt. A pecér leszállt a kerékpárról, gonolkozott: bemenjen-e a házba? Végül dühösen bement a házba — ahonnan néhány pillanattal később előkerült az alélt kutyával.

A házban történt kutyafofogs közönsége csak most látta, hogy a nagy hóse — háromlábú kutya volt. A szegény állat negyedik lábának csak csonkja volt meg. Akadtak néhányan, akik sajnálták ezt a derék állatot, mely három lábával küzdött az életéért.

Látogatóba érkezett az Aradról 30 évvel ezelőtt Délafrikába kivándorolt Reich Sándor johannesburgi kereskedő

Egy város, ahol minden ötödik embernek autója van és a drágaság fogalma ismeretlen. — Az éghajlat és a vetemény azonos a mieinkkel

ARAD. — Egy aradi családnak meghitt otthonában nagy kerekasztal körül éredekés társaság foglal helyet. Nyolc-kilenc hölgy és két férfi. Az egyik, akit szemmel láthatólag megkülönböztetett tisztelet vesz körül, egy messze távolból jött vendég: Reich Sándor johannesburgi háztulajdonos, aki gyermekeivel és egyik unokájával a napokban érkezett meg Dél-afrikából Aradra. Az érdekes vendég mellett ott ülnek gyermekei, unokája, az aradi rokonok. Valamennyi szemén ott látszódik a meghatótság, a pillanat fenséges-ségének a hatása. Együtt egy család, amelynek minden tagja boldog. Reich Sándor jelenleg hetvennégy éves. Hája és lekunkorodó magyaros bajusza hófehér. Arcának egészséges piros színe, szemének élénk tekintete, a beszéd során megnyilatkozó szellemi frissesség és határozottság meghazudtolja a hetven és egynéhány esztendő. Reich Sándor még 1910-ben vándorolt ki Aradról Délafrikába. Azóta közel harminc év telt el. Hosszu idő egy olyan ember számára, aki egy idegen világ légkörébe beleilleszkedik, aki idegen szokásokhoz aklimatizálódik. Zavarban voltam, milyen nyelven tegyek fel kérdéseket. A német nyelvre gondoltam, amikor az őshajdu, de ifjú lelkű férfi magyarul megszólalt:

— Csak nyugodtan beszéljen magyarul. Nemcsak én tudok jól magyarul, hanem gyermekeim és unokáim is kitűnően beszélik ezt a nyelvet. De nagyon jól beszélünk románul is. Ha nincs is meg a kellő szókészlet, de mindent megérték.

Reich Sándor tényleg kitűnően és folyamatosan beszéli a magyar nyelvet. Felvilágosításai rendkívül érdekesek:

— Harminc évvel ezelőtt Johannesburgban telepedtem le. Kereskedelemmel foglalkoztam, most háztulajdonos vagyok. Huszonöt évvel ezelőtt elnyertem az angol állampolgárságot. Házasságom boldog volt. Három leánygyermekem férjhez ment. Az unokáim száma öt. Az egyik — és ezzel egy bájos barnaarcú hölgyre mutatott — itt is van velem. Dédunokám is

felmentvényt, de ellenkezőleg megbizta az új vezetőséget, hogy az eddigi üzleti ténykedéseket vizsgálja felül és annak eredményeképpen tegye meg az ok- és jogszervi további törvényes lépéseket.

Az új vezetőségre kétségtelenül súlyos és nehéz feladat vár. Elsősorban el kell takarítani a romokat és mindenekfelett áldozatkész erőfeszítéssel odahatni, hogy szegényebb emberek garasait megmentse. Az új vezetőség jóhiszeműségéhez kétség alig férhet, hiszen ők maguk

van — jegyezte meg sóhajtván — harminc év az bizony hosszú idő.

— Harminc év óta megszakítás nélkül Johannesburgban lakom. A főváros lakosságának száma az ötszázszázet meghaladja: háromszáz-ezer fehér és kétszáz-ezer színes. Magyar nagyon kevés él Johannesburgban. Számuk mindössze száz, de azért van egyesületük, amelynek Fin dr. az elnöke.

— Már nem ő az elnök — jegyezte meg a kerek asztalnál ülő másik férfi.

— Nem baj — mondotta az őshajdu Reich Sándor — nagyon sokat tett a magyarságért, hadd szerepeljen csak ő mint elnök.

— Az éghajlat nagyjában az itteni éghajlathoz hasonlít — folytatta Reich Sándor — nagyobb hőség nincsen, csak hogy sohasem esik a hó. Nyáron kiadós esőzések vannak. A gyümölcs is nagyjában ugyanaz, a hüvelyes vetemények is. Délafrikában nincsen drágaság. Az árak az itteni viszonylathoz képest sem magasak. Johannesburg világvárosnak számíthat, amely főleg az utolsó évtized alatt épült ki nagyon. A város minden évben tíz-tizenöt millió fontot költ építkezésekre. Vannak felhőkarcolóink, amelyek tízenöt-tizenhét emeletnyi magasak. Az autóforgalom minden képletet felülmutat. Magában Johannesburgban százezer autó van. Minden ötödik ember tehát autótulajdonos. Olyan fényes üzlethelyiségek sorakoznak egymás mellett, hogy még Londonban sem lehet ilyen ragyogó luxus-üzleteket látni. A gyár ipar ezzel szemben kezdetleges.

Egy hölgy hatalmas óceánjáró gőzös képét mutatja nekem.

— Ez a Dulio olasz gőzös — magyarázta Reich Sándor — tizennégy nap alatt hozott bennünket Genuáig. Onnan vasuton folytattuk utunkat Aradig.

A délafrikai háztulajdonos megjegyezte még, hogy romániai tartózkodásáról nem készített programot. Aradon addig marad, amíg itt jól érzi magát. Aztán továbbutazik Ardealba, szintén rokon látogatásra.

voltak azok, akik mélyen elítélték az eddigi vezetőség gazdálkodását. Még konkrét lépések nem történtek a kibontakozásra, illetőleg az egyesület eddigi tartóztatásának a rendezésére, továbbá a tagok befizetett összegeinek a biztosítására, de lehet séges, hogy ez utóbbi kérdésben más tökéreosabb egyesületbe való felszivódás révén a helyzet menthető lesz. Mindenesetre az új vezetőség elsősorban a status hű képét igyekszik megállapítani és azután fog a szanálás problémájához hozzányulni.

Medrea

női divatáruház

Omescu patika mellett

Állandóan érkeznek bel- és külföldi divatkülönlegességek

Felmentvény megadása nélkül — el távolították a Temesvári Erzsébetvárosi (Strada Tim. Cipariu 1) segélyező egyesület vezetőségét — a közgyűlésen

ARAD. — TIMIȘOARA. — Megelőző számainkban foglalkoztunk a Timișoara — Elisabetin temetkezési segélyező társulat (Timișoara, Tim. Cipariu 1 sz., aradi fiók: Ioan Petran 1.) körül uralgó állapotokkal. Megírtuk, hogy az Egyesület válságos anyagi helyzetben van, száz-ezrekre rugó halálozási járulékok kifizetésével hátrálékban van, tekintélyes magántartozásai kiegyenlítetlenek, következésképpen nemcsak a tagok által már eddig befizetett tagdíjösszegek váltak képtessé, hanem, amennyiben az Egyesület továbbra is inkasszalna mindaddig, amíg az Egyesület anyagi bázisát sikerül netán megfelelő reális alapra helyezni, úgy a tagokat további károsodás érheti, már pedig vitathatatlanul közérdek, hogy egyszerűbb és jóhiszemű kispénzüembereket megóvjuk a körülmények ily állása mellett

a reájuk várakozó veszteségektől és keserű csalódásoktól.

Legutóbbi cikkünk óta az történt, hogy mult hét vasárnapján az Egyesület, Timișoarán közgyűlést tartott, amely rendkívül viharos lefolyású volt és amelyen aradi tag, dacára az itteni tekintélyes csoportnak, egy sem lett meghíva, illetőleg azon senki sem vett részt városunkból. A közgyűlésen mindenekelőtt elmozdították a régi vezetőséget, azok közül csupán Kyri Mihály vezetőségi tag maradt benn az új vezetőségben, melynek elnöke és vezetője Voștinaru Ferenc lett, aki már jórőgen önként kivált az eddigi vezetőségből, sőt bűnvádi feljelentést is tett az eddigi vezetőség ellen, miután azok ténykedéseivel egyáltalában nem értett egyet. A közgyűlés a lelépő vezetőség részére nem adta meg a szokásos

Románia B Lettország 3:0 (1:0)

BUCURESTI. — Miután a szék, ennek dacára mezőny-főlény, a kapu előtt azonban a lettek jól védekeznek, ugyanarra, hogy az utolsó percben sikerül Reiter-Prasszler összjáték eredményeként Moldoveanunak — aki a beadást kapja — gólt rúgnia (1:0).

A második félidőben, a 10. percben Reiter lövése kapufáról visszapattan Kovács II elé, aki gólt lő. A 30. percben pedig Ene értékesíti Prasszler beadását.

A mieinknél a háltsor jól működött, a védelemben Szadovszki és Felecan I, elől Reiter volt a legjobb.

Biró: Schneider (Lengyelország).

Bársony kötött-áruház

Neuman palota

Kerületi bajnokság

Unirea—CAA 2:1 (0:1).
Olimpia—Transilvania 4:2.
Titanus—Hakoah 4:1 (2:0).
Astra—Tricolor 2:0 (1:0).

B liga bajnokság

Macabbi—U.-Tricolor 1:0.
Tricolor—Victoria 5:2.
Ind. Sármei—Olimpia 3:0.
Vulturii—Minerul 1:0.

Külföldi eredmények

Szeged—Ferencváros 4:2 (1:1)
Ujpest—SSE 10:0 (7:0).
Hungária—Nemzeti 1:0 (0:0).
Elektromos-Taxisok 2:2 (1:1).
Bocskai—Zugló 0:0.

Elmaradt az ifjúsági bajnoki ligaselejtező

A vasárnapra tervezett ligabajnoki ifjúsági selejtező mérkőzés elmaradt, miután az aradi bajnokságban még nincs befejezve a küzdelem és így a resicai csapatnak nem volt ellenfele.

Ingyen lakást adunk

megbízható házaspárnak vagy egyének a felső temető melletti kertésztelepünkön. Jelentkezni! Mihelyi virágüzlet színházszemben.

Amerika ma is csak Csehszlovákiát ismeri el jogilag

WASHINGTON. Az amerikai szlovákok ligája kongresszust tartott, melyen elhatározták, hogy kérni fogják Rooseveltnél elnöktől az önálló Szlovákia elismerését. Mint ismeretes ugyanis, az Egyesült Államok mai napig sem ismerte el Szlovákiát, hanem változatlanul Csehszlovákiát ismeri el csupán.

— Tüdő, gégehurut, köhögés reketség a légső és tüdőmegbetegedésénél teljes gyógyulást nyújt a FÖLDES-féle PANTUSSIN SZIRUP. Egy üveg ára 100 lei. FÖLDES gyógyszerár, Arad.

Gheorghe Igrej

borbély és fodrászterme
STRADA BRATIANU No. 9.
Higiénikus Olcsó! Pontos!!

NYILTTÉR

E rovatban közölték a szerkesztőség nem vállalja felelősséget

Arad, 1939 május 8-án

A Casa de Asigurare Timișoara — Elisabetin társulat bőséges Igazgatóságának

Timișoara III.

str. Tim. Cipariu 1

Megkaptam igazgatóságuk f. hó 6-án kelt határozatát, melyel engem a tagok sorából töröltek, illetve kizártak. Tudomásul vettem a kizárást, de ez teljesen felesleges volt s kár volt a tagok befizetett bontóiból 17 lei portót kiadni, mert három hónap óta nem fizettem be a tagdíjaimat, így is már ezért is megszűntem tag lenni anélkül az egyesületnél, amely egyesület elnöke f. év március 19-én az egyesületi irodában kijelentette előttem és Pascu előtt, hogy több száz ezer lei haláleseti járulékkal vannak hátralékban, az egyesületi tartozások majdnem egy milliót tesznek ki. Pascu már régen 50.000 lei kölcsönrel pillanatnyilag kisegítette önmagát, őt igazgatósági tag az Egyesületen kívül magánvagyonával garantálta ezen 50.000 leit, ezért vették el tőlem a fiók vezetését, — ezt tanuk előtt Kyri alelnök jelentette ki f. év március hó 23-án és a kölcsönt Pascu is beismerte. Kyri alelnök ur még azt is kijelentette, hogy ha megfizetné Rehm és t.-sai (az egyesület) a 60.000 leit, amit ő adott kölcsön, akkor már nem is ismerné az Elizabetine egyesület. — Uram! Önök a legkomolytalanabb emberek. Ott kezdtek, hogy 12.000 leiről átvizsgáltatták az egyesületi könyveket, illetve azonnali hatállyal felmondtak, fizetését leredukálták, aztán 50.000 lei kölcsönkapott összeg miatt Pascu ültették át Aradra, engem kitessekeltek, mert beláttam kártyámba s hangoztattam többször, hogy nem lebujsz koresmákban kell tanácskozni az alkalmazottak elbocsátásán s hogy új könyveket kell felkeltetni „Intrare” s „esire” számozással, hanem merészellen az elnök mindennap bemenni az egyesületi irodába s elégítse ki a botrányokat rögtönző tagok halálzársi segélyeit, szóval fizetni kell a haláleseteket, ha a tagdíjakat merészelték szedni s a tagoktól kiereszkölni. Uram! Kezeimben vannak az elnök és Pascu sürgönyei, amelyekben jelezték: „Kölcsönt megkaptuk” — „pénzt felvettük, minden rendben. Rehm, Pascu”.

Arról volt szó, hogy 400.000 leit kölcsönképen felvesznek, ebből rendezni fogják a hátralékos haláleseteket, s a többi tartozásra lassan szintén sor kerül. Ez szép lett volna ugye, de a sürgönyöket azért küldték, hogy engem pillanatnyilag megnyugtassanak, de nem volt igaz, hogy a 400.000 leit megkapták és felvették. Félttem, hogy az Egyesület fizetési kötelezettségének nem fog tudni eleget tenni Aradon sem, ezért sürgettem folyton, hogy valami úton segítsenek a bajokon. Az Egyesület ellen több per van folyamatban, az ügyészségnek sincs befejezve az eljárás, tehát ezt rendezték az urak, ne költsenek arra az ajánlott levél portóra, hogy engem stornáltak a tagok sorából. Ha már 6 hét óta tartó tandeszközök ezt eredményezte, hogy engem töröltek, — ha olyan energikus lépésre határozták el magukat s ha van még 980 lei az egyesületi pénztárban, úgy gavallér módra fizették volna vissza az általam befizetett 14 hónapi tagdíjat is. Megtartani a tagok befizetett összegét, ehhez nem kell igazgatósági ülés, ahhoz pénz kellene, hogy gavallér módra ki is fizessék. Uram! Önöknek sikerült az én 18 hónapja szorgalmas tevékenységem, körültekintő gondossággal megalapozott ezen aradi fiókot ilyen megrázkódtatással gyorsan tönkre tenni, lejártni s leapasztani. Uram! Mind-

Portugália - Németország ellen fordult

Ha Németország szerződést ír alá az olyan, mint a szappanbuborék

LONDON. — Angol politikai körökben nagy feltűnést váltott ki az a nagy változás, amely Portugália magatartásában az utóbbi időben bekövetkezett. Mint ismeretes, Portugália eddig Franco tábornokkal és természetesen szövetségeseivel, Németországgal és Olaszországgal rokonszenvezett. A Franco tábornoknak szóló német és olasz hadiszállítmányok a háború elején Portugálián keresztül jutottak el a nacionalista spanyol hadsereghez. Anál nagyobb figyelmet érdemel az a hang, amely most a legélesebben Németország ellen fordul. A Gornale de Comerzio a következőket írja:

— A német gyarmati követelések súlyos fenyegetést jelentenek nemcsak Anglia, Franciaország, Belgium, Hollandia számára, hanem az egész világra nézve az egyensúly megbolygatását jelentik. Nemcsak az érdekelt hatalmaknak, hanem a világ valamennyi népének az érdekét jelenti az az elhatározás, hogy Németország nem kaphat vissza gyarmatokat. Egyetlen négyzetméternyi gyarmat sem kerülhet vissza Németország birtokába, mert a világ legnagyobb nemzetei saját maguk alatt vágják el a fát, ha Németországot újból abba a helyzetbe juttatják, hogy a világ különböző pontjain a saját hatalmát gyarapítsa és ezzel a világ többi része ellen irányuló ellenséges magatartását megerősítse.

— Franciaország és Anglia — ha Németország újból gyarmati hatalommá válnék — tehetetlenül állna a német Drang nach Osten törekvéssel szemben. Ez a két állam elveszítené a szabad tengeri utak felletti felügyeletét. Nemcsak valószínű — folytatja az újság — hanem bizonyos, hogy Németország a gyarmatok visszaszerzése ellenében hozzájárulna egész Afrika katonai jellegének megszüntetéséhez. Kötelezettséget vállalna, hogy a visszakapott gyarmatokon nem szervezne katonaságot, nem létesítene légi és tengerészeti támaszpontokat. Szent ígéretet tenne egy emberöltőre nézve. Németország minden biztosítékot hajlandó lenne megadni, csak

A hölgyközönség nagy öröme szolgálat, ha divatbavásárlásai során olyan raktárt tekinthet meg, ahol ezerféle izlésnek megfelelő divatruhákat talál és nem okoz fejtörést a szín és minta kiválasztása. Ezt a lehetőséget megtalálja MEDREA divatruházában (Omescu patika mellett).

Angerer Sándor

angol urisزابósága
Arad, Str. Mărășești

ez, amit leirtam szent és igaz! Erre majd esküt teszek én és tanúim, de ezt nem fogja letagadni az önk elnöke, alelnöke és Pascu sem, mert a valóságot nem tagadhatják le becsületérző emberek, ha arra esküt kell tenniük. Ezeket kívántam megírni s ha van becsületérzés az Egyesület vezetőségében e levelem nem lebujsz korcsában, hanem a teljes igazgatósági ülésen tárgyalják le és meg s tegyék kezeiket a szívére s Isten igazából állapítsák meg a fenti igazságokat s olvassák az Egyesület vezetője Rehm elnök fejére az általa elkövetett hibákat. Beesületes, igaz ember meg meri mondani s írni az igazat.

tisztelettel

Dr. HAJNAL SANDOR

egy biztosítékot nem tudna adni tudniillik azt, hogy ezeket a kötelezettségeket be is fogja tartani. I nem lenne az első szent kötelezettség, amelyet Németország — birtokba kerül — megsemmisít és értéktelen papírongyoknak delarálna.

— Ha mi, vagy a demokrácia nemok valamelyike szerződést köt az mindvégig szerződés marad. H Németország szerződést ír alá, az olyan, mint a szappanbuborék. Csak egyetlen módja van a védekezésnek — fejezi be cikkét az újság — közös védelmi frontba tömörülni, harcos, bátor és mindenre elszármépek szövetségét megalakítani.

Bürckel feloszlatta a klosterneburgi apátságát

Berlinből jelentik: Bürckel osztrák körzetvezető elrendelte a hírneves klosterneburgi apátság feloszlását és vagyonának elkobzását az anyák szövetségének javára.

Eredményesnek látszik a angol-orosz tárgyalások

GENF. — Lord Halifax és Maisky szovjet követ vasárnap délelőtt Genfben érkeztek. Megérkezésük után rövidesen tanácskozásra ültek össze. A megbeszélések rendkívül szívélyes mederben folytak le és arra a reményre adnak okot, hogy Anglia és Oroszország között a meg egyezés létre fog jönni.

GENF. — Bonne franciákülügyminiszter Lyonból jövet 20 óra 40 perckor Genfben érkezett.

Azonnal felvette a franciadelegációval az összeköttetést.

Hétlőn este alakuló ülés tart a borbélyok céhe Aradon

Ismeretes, hogy a vonatkozó tövény értelmében a különféle szakmák céhekbe tömörültek. Az ország valamennyi városában, így Aradon is céhek létesültek; de néhány ipar szakma munkásai csak most lépnek a céhekbe. Hétlőn este fél órai kezdettel a volt ipartestület helyiségben tartja alakuló ülését a fodrászok és borbélyok céhe. Eze az alakuló gyűlésen tehát a szakma valamennyi férfi és női munkás jelenléti meg.

A litván köztársasági elnök drámai beszéde

KOVNÓ. — Smetona litván köztársasági elnök tegnap beszédében kijelentette, hogy a legutóbbi események keserű tanulsága arra készítette Litvániát, hogy az utolsó csepp vérig megvédje hazáját. Mindenki — aki Litvánia függetlenségére tör — szembeszállunk. A megalkuvások ideje lejárt és fegyverrel állunk a támadó elé, mégha minden litván ember életét is fel kellene áldozni.

KAIRÓ. — A főváros mellett két katonai bombavető repülőgép összeütközött és lezuhant. Hat katona meghalt.